

► Monument in roestvast staal op muur van Zompenloze

▲ Het Berkelmonument op de zijmuur van het botenhuis van de Berkelschippers.

De Berkelzomp is terug, al 35 jaar

De Berkel als lint door het landschap, vanuit het Duitse West-Münsterland dwars door de Achterhoek tot aan de IJssel. En nu ook als lintvormig kunstwerk in roestvast staal.

Peter Zandee

Borculo

Ter gelegenheid van het 35-jarig bestaan van Stichting Berkelzomp werd gisteren een Berkelmonument onthuld op de buitenmuur van de Zompenloze.

‘De Berkel Ik kies de beemden en ’t geboomt. Daer ’t versche water lieflijk stroomt. Daer zet ik neer, om wat te rusten. Of ga al wandlend mij verlusten. En sie in vreugd mijns herten dan, het schoon gebouu des hemels an.’ Zie het maar als 17de-eeuwse rap van dichter-dominee Willem Sluiter (1627-1673). Bekend omdat hij in een gedicht voor het eerst rept over ‘een achterhoek’. Niet als streek, eigenlijk. Desondanks wordt hij een beetje gezien als ‘uitvinder’ van de Achterhoek. Maar de Berkel noemde hij heel duidelijk wél.

Eeuwenlang was de rivier de Berkel een belangrijke transportader tussen het Duitse Münsterland en de Hanzestad Zutphen aan de IJssel. Met halverwege Borculo, in de vorm van de Heerlijkheid Borculo, een neutraal ministertje tussen het bisdom Münster

en het hertogdom Gelre.

Borculoër Peter Nieuwenhuis blijft ontdekken hoe uniek Borculo was en is. Willem Keizer trok als laatste Borculose Berkelschipper zijn zomp in 1905 voor het laatst aan land. De Berkelscheep-

Borculo, al eeuwen oud. Met de pracht van de Berkel, het blauwe goud

– Peter Nieuwenhuis

vaart zat erop. Ingehaald door trein en automobiel vooral. Maar in 1987 bouwen vrijwilligers aan de hand van een tekening uit 1843 een zomp na. Sinds 1989 wordt daarmee gevaren. De Jappe heet de Borculose zomp, maar er zijn ook zompen gebouwd in Eibergen, Lochem en Almen, waarmee vrijwilligers met passagiers tochten maken.

Glimmend lint

Wie in Borculo aanmonstert voor een tocht op De Jappe, die ziet voortaan op de zijmuur van de Zompenloze de Berkel op schaal glinsteren. Kunstenaar Jan te

Kulve vatte de circa 110 kilometer lange rivier samen in vijf meter, met per ‘Berkelstad’ een kenmerkend symbool. Van de bron bij Billerbeck tot Zutphen waar de rivier uitmondt in de IJssel.

„Het materiaal is van roestvast staal. Dat wordt ook wel in de scheepvaart gebruikt en is zelfs zoutwaterbestendig”, zegt de kunstenaar. Drie initiatiefnemers achter de oprichting van de Stichting Berkelzomp in 1987 onthulden het kunstwerk. Wim Braam (90), Thomas Lijfering (81) en Michiel Alma (77) trokken gezamenlijk een kleed van de roestvaststalen constructie. Voor Lijfering was er

▲ Kunstenaar Jan te Kulve, Thomas Lijfering, Michiel Alma, Peter Nieuwenhuis en Wim Braam

◀ De zomp, vroeger een vrachtschip, nu een topattractie voor wie de Achterhoek vanaf de Berkel wil ontdekken.

FOTOS: PETER ZANDEE

even tevoren nog een bronzen penning van de Stichting Borculo, Beleaf de Berkelstad. Hij wordt gezien als de voornaamste gangmaker achter het idee om, net als in Enter aan de Regge gebeurde, opnieuw zompen te bouwen om daarmee op de Berkel te varen.

Peter Nieuwenhuis van Stichting Borculo, Beleaf de Berkelstad liet zich door dichter Willem Sluiter inspireren en sloeg ook aan het dichten. ‘Borculo, al eeuwen oud. Met de pracht van de Berkel, het blauwe goud. Parel tussen water, bos en heidezand. Dees Heerlijkheid tussen Münsters en Gelres land.’

ENSCHEDÉ/BELTRUM

‘In anderhalf jaar tijd van nul naar vijf kleinkinderen’